

İfade ve Basın Özgürlüğü Gündemi

TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL 2021

BAĞIŞTIL GAZETECİLİK PLATFORMU

İçindekiler

Editörden	3
2021'in Üçüncü Çeyreğinde Basın Özgürlüğü Ortamı	5
Yasal Düzenlemeler ve Siyasi Gelişmeler	8
Yabancı Fon ve Dezenformasyon Düzenlemeleri	
Siyasi Baskılar ve Akreditasyon Yasakları	
AİHM ve Yüksek Yargı Kararları	12
AİHM Kararları	
Anayasa Mahkemesi Kararları	
Yargısal İhlaller	16
Rakamlarla Gazeteci Yargılamaları: Davalar, Cezalar, Beraatlar	
Gözaltı ve Soruşturmalar	
Tutuklamalar ve Tahliyeler	
Yargılamalarda Neler Oldu?	
Gazetecilere Yönelik Saldırı ve Engellemeler	32
RTÜK ve BİK Cezaları	40
RTÜK Cezaları	
BİK İlan Yasakları	

Punto 24 Bağımsız Gazetecilik Derneği (P24) bünyesinde 2017 yılından beri çalışmalarını sürdüren Expression Interrupted platformu olarak Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğü gelişmelerini değerlendiren yeni raporumuzla karşınızdayız. İfade ve Basın Özgürlüğü Gündemi raporlarımızın üçüncüsünü oluşturan bu çalışma 2021 yılının Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarını kapsıyor.

Önceki raporlarımızda olduğu gibi bu raporda da Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğü ortamını mümkün olduğunca geniş bir çerçeveden incelemeye çalıştık. Yargılamalar Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğü üzerindeki en yaygın baskı aracı olmayı sürdürüyor. Dolayısıyla raporumuzda bu üç aylık süre içerisinde görülen gazeteci davalarından derlenen istatistikler ve davalara dair ayrıntılı bilgiler bulacaksınız. Ancak basın ve ifade özgürlüğünü hedef alan baskılar yargılamalarla sınırlı değil. Kısıtlayıcı yasal mevzuatın yanı sıra devlet kurumları ve yetkililerinin tutum ve faaliyetleri basın ve ifade özgürlüğü ile halkın haber alma özgürlüğü alanındaki genel yasal ve siyasi çerçeveyi belirlemekte. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararları ilgili hukuki iktihadın oluşmasına katkıda bulunurken –ya da katkıda bulunması beklenirken– Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) ile Basın İlan Kurumu (BİK) gibi düzenleyici kurumlar da ceza politikalarıyla medya kuruluşları üzerinde mali baskı oluşturup bu kuruluşları yayın çizgilerini belli siyasi kriterlerle uyumlu hale getirmeye zorlayabiliyor. Öte yandan gazetecilere yönelik polis şiddeti ve sivil kişiler tarafından düzenlenen fiziksel saldırılar da Türkiye’deki basın özgürlüğü ortamının giderek daha vahim boyutlara ulaşan bir unsuru. Tüm bu başlıkları raporumuzda ayrıntılarıyla işlemeye çalıştık.

Rapordaki bilgiler Expression Interrupted tarafından yürütülen kapsamlı dava takip ve açık kaynak bilgi kaynaklarının takibi çalışmalarına dayanmakta. Bahsi geçen çalışmalarımızı ayrıntılı

olarak [internet sitemiz](#) üzerinden de takip edebilirsiniz. Benzer şekilde, rapordaki verilerin Expression Interrupted ekibi tarafından yürütülen dava ve gündem takip çalışmalarından elde edilen verilerle sınırlı olduğunu hatırlatmak isteriz. Bu nedenle raporun ilgili gelişmelerin tümünü kapsamı beklenmemeli.

Raporun, bu alanda üretilen diğer değerli çalışmalara ve daha da önemlisi Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğünün Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve uluslararası insan hakları standartlarına uygun biçimde tesis edilmesine katkıda bulunması umuduyla.

2021'İN ÜÇÜNCÜ ÇEYREĞİNDE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ ORTAMI

2021'in üçüncü çeyreğinde basın ve ifade özgürlüğü ortamını olumlu yönde etkileyecek herhangi ciddi bir gelişme yaşanmazken hükümetin "yabancı fon alan medya kuruluşlarını denetlemek" ve "dezenformasyonla mücadele etmek" amacıyla yasal düzenleme yapılacağına dair açıklamaları baskı ve sansürün önümüzdeki dönemde daha da derinleşeceğine dair endişeleri artırdı.

Medya ve sivil topluma yönelik baskılar Türkiye'nin bölgesel ve uluslararası ilişkileri açısından da ciddi bir sorun kaynağı oluşturmaya devam ediyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) kesinleşmiş ihlal kararlarına rağmen tutuklu iş insanı Osman Kavala ve Halkların Demokratik Partisi (HDP) eski Eş Başkanı Selahattin Demirtaş rapora konu üç aylık dönemde de serbest bırakılmadı. AİHM kararlarının uygulanmasının denetlenmesinden sorumlu olan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Eylül ayındaki toplantısının sonunda, Kavala'nın 30 Kasım'da başlayacak bir sonraki toplantıya kadar serbest bırakılmaması halinde Türkiye hakkında Konsey tarihinde şimdiye kadar sadece bir kez uygulanmış ihlal sürecinin başlatılabileceğine karar verdi. Kavala'nın tutuklu olarak yargılandığı dava ise 35 sanıklı Çarşı davasıyla birleştirildi ve 51 sanıklı Gezi-15 Temmuz-Çarşı mega davasına dönüştü.

Rapora konu dönemde Anayasa Mahkemesi basın ve ifade özgürlüğünün korunmasına yönelik kararlar açıkladıysa da bu olumlu kararların yerel mahkemelerde devam eden yargılamalara yansımalarını söylemek en azından halihazırda mümkün değil.

Gazetecilere yönelik baskılara bakıldığında, yıl boyunca tutuklu gazeteci sayısında yaşanan düşüş rapora konu Temmuz, Ağustos ve Eylül ayları boyunca da devam etti. Aşağıda ilgili bölümde de ayrıntılı olarak görüleceği üzere, 2016'dan beri tutuklu bulunan yedi gazeteci bu üç aylık süre içinde infaz sürelerinin tamamlanması üzerine tahliye oldu; buna karşılık bir gazeteci de hakkında daha

önce verilen hapis cezasının kesinleşmesi üzerine cezaevine girdi. Böylece Türkiye'de cezaevinde bulunan gazeteci sayısı Eylül ayı sonu itibarıyla 59'a indi.¹

2021'in önemli bir bölümü adli tatile denk gelen üçüncü çeyreğinde toplam 102 gazeteci 52 davada hâkim karşısına çıktı. 10 gazeteciye toplam 39 yıl 11 ay 12 gün hapis cezası verildi. 10 gazeteci hakkında 9 yeni dava açıldı. 16 gazeteci hakkında 13 soruşturma başlatıldı

Ancak cezaevindeki gazeteci sayısında yaşanan düşüş her ne kadar önemli ve son derece olumlu bir gelişme olsa da bu Türkiye'de basın ve ifade özgürlüğüne yönelik baskının azaldığı anlamına gelmiyor. Her şeyden önce yıl boyunca tahliye olan gazetecilerin büyük çoğunluğunun 2016'daki darbe girişimi ve Olağanüstü Hâl (OHAL) ilanını takiben tutuklanan gazeteciler olduğunu ve herhangi bir yasal değişiklik ya da reform sonucunda değil beş yıla yaklaşan infaz sürelerinin tamamlanması neticesinde özgürlüklerine kavuştuklarını hatırdta tutmak gerek. Raporun ilerleyen bölümlerinde de ayrıntılarıyla görüleceği üzere tutuklamalar ciddi biçimde azalsa da gazeteciler başta olmak üzere hoş gitmeyen yorum ya da bilgi paylaşanlara yönelik yargılamalar hız kesmeden devam ediyor. 2021'in önemli bir bölümü adli tatile denk gelen üçüncü çeyreğinde gazetecilerin sanık olarak yargılandığı toplam 52 dava görülürken bu davalarda 102 gazeteci hâkim karşısına çıktı. Yargılamalar sonucunda 10 gazeteci hakkında toplam 39 yıl 11 ay 12 gün hapis cezası verildi. 10 gazeteci hakkında toplam dokuz yeni dava açıldı. En az 16 gazeteci hakkında da 13 yeni soruşturma açıldı.

Davaların yanı sıra, gazetecilere yönelik baskıların giderek ağırlaşan bir kısmını da fiziksel engellemeler, tehdit ve saldırılar oluşturuyor. Expression Interrupted tarafından açık kaynaklardan derlenen verilere göre rapora konu Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında en az 51 gazeteci polis ya da sivil kişilerin fiziksel saldırı veya engellemelerine maruz kaldı. Aynı dönemde en az 15 gazeteci gözaltına alınırken gözaltı işlemlerinin yedisinin haber takibi

¹ Ayrıntılı liste için bkz. <https://expressioninterrupted.com/tr/liste.php>

esnasında gerçekleştiği kayıtlarımıza geçti. Özellikle son aylarda artan polis şiddeti gazetecilerin gösteri ve yürüyüşleri takip etmesini neredeyse imkânsız hale getirdi.

Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında en az 51 gazeteci polis ya da sivil kişilerin fiziksel saldırı veya engellemelerine maruz kaldı

Siyasi ve orantısız ceza kararlarıyla muhalif medya kuruluşları üzerinde mali baskı yaratmakla suçlanan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) ve Basın İlan Kurumunun (BİK) uygulamaları ve muhalif medya kuruluşları ve gazetecilere yönelik uygulanan akreditasyon yasakları da basın özgürlüğünün önünde önemli bir engel oluşturmaya devam ediyor. Rapora konu dönemde Akdeniz ve Ege bölgelerinde yaşanan orman yangınları, RTÜK'ün televizyon yayınlarına müdahalelerini tüm açıklığıyla gözler önüne seren bir vaka olarak kayda geçti. RTÜK hem yangın haberlerinin kendi belirlediği kriterlere uygun olarak yapılması için televizyon yöneticilerine özel kanaldan uyarı gönderdi hem de yayınlarını beklentilerine uygun bulmadığı altı kanala bir seferde toplam 3,3 milyon liralık ceza kesti.

YASAL DÜZENLEMELER VE SİYASİ GELİŞMELER

“Yabancı Fon” ve “Dezenformasyon” Düzenlemeleri

Rapora konu üç aylık dönemde basın ve ifade özgürlüğünü düzenleyen mevzuatta herhangi bir değişiklik yapılmadı ancak hükümet yetkililerinin açıkladığı yeni düzenleme planları baskı ve sansür ortamının önümüzdeki dönemde daha da derinleşeceğine dair kaygıları artırdı. Bahsi geçen değişikliklerden ilki “yabancı fon alan medya kuruluşlarının denetlenmesini” diğeri ise özellikle sosyal medyada “dezenformasyonla mücadeleyi” amaçlıyor.

Hükümet yetkilileri, özellikle dezenformasyon düzenlemesinin Meclis 1 Ekim’de yaz tatilinden döner dönmez ele alınıp yasalaşacağını açıklamışlardı ancak halihazırda Meclise sunulmuş ya da kamuoyuna açıklanmış herhangi bir tasarı mevcut değil. Dezenformasyon yasasıyla ilgili hükümete yakın medya kuruluşlarında çıkan haberlere göre, dezenformasyon Türk Ceza Kanunu’nda (TCK) bir suç olarak tanımlanacak ve “yalan haber yapan ve yayanlar” bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacak. Yine bu haberlere göre, bir “sosyal medya başkanlığı” kurulacak ve anonim hesap bilgilerini talep edilince sağlamayan sosyal medya platformlarına para cezası kesilecek. (Konuyla ilgili ayrıntılara [haberimizden](#) ulaşabilirsiniz.)

Yabancı fon alan medya kuruluşlarına yönelik düzenleme vaatleri ise Amerikan vakfı Chrest’in Türkiye’de çok sayıda medya ve sivil toplum kuruluşuna destek sağladığına dair haberlerin ardından geldi. Konuyla ilgili bir açıklama yapan Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun “Bazı yabancı liderlerin Türk siyasetini dizayn etme niyet ve gayretlerini açıkça ifade ettiği bir ortamda, hiçbir yabancı devlet ve kuruluşun medya sektörüne çeşitli fonlar sağlamasını söz konusu çıkar ve hedeflerden bağımsız yorumlayamayız. Kimsenin şüphesi olmasın ki ne basın özgürlüğü ne de bir başka bahaneyle demokrasimizi kimsenin masasına

meze yaptırmayız. Yeni kisveler altında beşinci kol faaliyetlerine müsaade etmeyiz. Yabancı devletlerin veya kuruluşların fonlarıyla ülkemizde faaliyet gösteren medya kuruluşlarına yönelik bir düzenleme ihtiyacı olduğu açıktır” dedi ve bu konuda ilgili düzenlemelerin en kısa sürede tamamlanacağını söyledi. Tartışmaya dahil olan RTÜK de yaptığı açıklamada yabancı kurum ve kuruluşların fonlarıyla Türkiye’de faaliyet gösteren medya kuruluşlarının “olası milli güvenlik sorunlarına yol açabileceğini” savundu.

Siyasi Baskılar ve Akreditasyon Yasakları

Rapora konu dönemde medya kuruluşları ve gazeteciler üzerinde devlet kurumları ve siyasetçiler eliyle uygulanan baskı da devam etti. Gazeteciler ve hükümete muhalif görülen medya kuruluşları, hükümet yetkilileri tarafından açılan tazminat davaları ve akreditasyon yasağı uygulamalarına maruz kaldı.

Ege ve Akdeniz bölgesinde yaşanan orman yangınları, bir yandan RTÜK’ün yayın içeriklerine müdahaleleri ve para cezalarına yol açarken bir yandan da geniş çaplı akreditasyon uygulamalarıyla kayıtlara geçti. Muğla’da yangından etkilenen Kemerköy termik santralinin durumunu ve bölgeye ziyarette bulunan bakanların açıklamalarını takip etmek isteyen çok sayıda kurum temsilcisi gazeteci jandarma tarafından bölgeye alınmadı. Alana girişleri engellenen gazetecilerin *Evensel*, FOX TV, Halk TV, Reuters ve AFP muhabirleri olduğu ortaya çıktı. Engellemeyle karşılaşan gazeteciler jandarmanın elinde geçişine izin verilecek kurumların bir listesi olduğunu, bu listede hükümet yanlısı A Haber ve CNN Türk ile devlet ajansı Anadolu Ajansı ve TRT’nin bulunduğunu aktardı.

Duruma tepki gösteren Basın Konseyi, gazetecilere yönelik yasağı “kaba sansür” olarak niteledi. Basın Konseyi açıklamasında “Kamu gücünü kullananların, benzerine hiçbir demokratik ülkede rastlanmayacak keyfi uygulamasıdır. Anayasamızın ve yasalarımızın teminatı altında olan ifade ve basın özgürlüğünün

apaçık ihlalidir. Halkın haber alma hakkının yok sayılmasıdır. Basın mensuplarını halktan yana gerçek habercilik yapanlar ve iktidar lehine haber yapanlar diye ayırtırmadır” ifadeleri kullanıldı. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) Başkanı Turgay Olcayto ise açıklamasında “İktidar yine gazeteciliğe doğrudan müdahale etmiş, eleştirel yayın yapan kuruluşların habere ulaşmasını ve halkın haber alma hakkını engellemiştir” dedi.

Rapora konu dönemde kayıtlara geçen bir diğer akreditasyon uygulaması da FOX TV muhabiri Barış Kaya'yı hedef aldı. Kaya, Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) Sözcüsü Ömer Çelik'in düzenlendiği basın toplantısına Çelik'in talimatıyla alınmadı. FOX TV, Kaya'nın basın toplantısında eski Bakan Erdoğan Bayraktar'ın 17-25 Aralık yolsuzluk operasyonlarına ilişkin açıklamalarıyla ilgili soru sormayı planladığını duyurdu.

Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde ise Kaymakam Şenol Kaya kendisi hakkında usulsüzlük haberleri yapan *Şarköy Haber* adlı yerel gazetenin sahibi ve Demirören Haber Ajansı (DHA) muhabiri Nuri Çağlar hakkında uzaklaştırma kararı aldırdı. Karar uyarınca Çağlar, bir ay boyunca Kaymakam Kaya'nın konutu ile çalıştığı işyeri olan Hükümet Konağı başta olmak üzere bulunduğu ortamlara gidemeyecek.

Medya kuruluşlarına yönelik mali baskının önemli araçlarından biri olan tazminat davaları da sürüyor. Rapora konu üç aylık dönemde İçişleri Bakanı Süleyman Soylu *Cumhuriyet* gazetesinde yayımlanan bazı haberlerde “kişilik haklarının hedef alındığı” iddiasıyla gazeteye 1 milyon TL manevi tazminat talebiyle dava açtı.

Sağlık Bakan Yardımcısı Sabahattin Aydın ise eşine ait şirketin Sağlık Bakanlığında ihale aldığına ilişkin haberleri nedeniyle *BirGün*, *Evrensel* ve *Cumhuriyet* gazetelerine ve gazetelerin ilgili yönetici ve muhabirlerine 100'er bin liralık tazminat davası açtı. Üç gazete de Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Ankara Milletvekili Murat Emir'in Mecliste konuyla ilgili verdiği soru önergesindeki iddiaları 19 Haziran 2021 tarihinde haberleştirmişti.

BirGün gazetesinde Ağustos ayında yayımlanan ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun (TÜBİTAK) Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın damadı Selçuk Bayraktar ile kardeşi Haluk Bayraktar'ın yöneticileri arasında olduğu Türkiye Teknoloji Takımı (T3) Vakfı tarafından düzenlenen TEKNOFEST'e para aktardığı iddialarını konu alan bir haber nedeniyle de gazetenin imtiyaz sahibi İbrahim Aydın ve muhabiri İsmail Arı'ya tazminat davası açıldı. TÜBİTAK tarafından açılan davada 100 bin TL tazminat talep ediliyor.

AİHM VE YÜKSEK YARGI KARARLARI

AİHM Kararları

Uygulanmayan Kararlar: Kavala başvurusunda ihlal süreci ihtimali

AİHM'nin tutuklu iş insanı Osman Kavala ve HDP eski Eş Başkanı Selahattin Demirtaş başvurularında verdiği ihlal kararları rapora konu dönemde de Türkiye tarafından uygulanmadı. AİHM kararlarının uygulanmasını denetlemekle sorumlu Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Eylül ayındaki toplantısında bu iki davayı tekrar gündemine aldı. Komite, Kavala'nın 30 Kasım-2 Aralık 2021 tarihlerinde gerçekleşecek Bakanlar Komitesi toplantısına dek serbest bırakılmaması halinde Türkiye hakkında ihlal prosedürü başlatılacağına dair Türk makamlarına resmi bildirim yapılmasını [kararlaştırdı](#). Avrupa Konseyi içinde son derece nadir olarak başvuru ihlal süreci daha önce sadece bir kez Azerbaycan'a karşı uygulanmıştı.

Komite, Selahattin Demirtaş davasında ise Demirtaş'ın derhal serbest bırakılması ve hakkındaki hükmün bozularak sürmekte olan davasının sonlandırılması çağrılarını yineledi. Komite Türkiye'den Demirtaş'la ilgili 30 Eylül'e kadar eylem planı sunmasını beklediğini [belirtti](#).

Devam eden davalar ve yeni kararlar

Bariş Akademisyenleri başvurusunda Türkiye'den savunma talebi:

AİHM "Bu suçta ortak olmayacağız" başlıklı bildiriye imza attıkları için Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile ihraç edilen akademisyenler adına yapılan başvuruya ilişkin Türkiye'den savunma istedi. AİHM'ye yapılan 43 [başvuruda](#) 81 imzacı akademisyenin ismine yer veriliyor. AİHM'nin hükümete başvurucuların işten çıkarılma gerekçeleri, ifade ve örgütlenme özgürlüğü (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 10. ve 11. madde), mahkemeye erişim hakkı (AİHS 6. madde) ve özel hayata ve aileye saygı hakkının (8. madde) ihlal edildiği iddiaları, OHAL işlemleri inceleme Komisyonunun etkili bir başvuru yolu olup

olmadığı ve AİHS'nin 18. maddesinin ihlal edildiği iddiaları hakkında altı soru yönelttiği öğrenildi.

Türk muhalif gazeteciyi Türkiye'ye iade eden Bulgaristan'a

ceza: AİHM, 15 Temmuz darbe girişiminin ardından Bulgaristan'a kaçan Türkiyeli bir muhalif gazetecinin iltica başvurusu Bulgar makamlarınca incelenmeksizin Türkiye'ye iade edilmesi nedeniyle Bulgaristan'ın AİHS'yi ihlal ettiğine **hükmetti**. Kararda kapatılan *Zaman* gazetesi ve Cihan Haber Ajansı çalışanı olan gazetecinin uluslararası koruma başvurusunun Bulgar makamları tarafından incelenmediği ve bu kişinin Türkiye'ye dönmesi halinde kötü muamele görebileceğini belirtmesine rağmen bu ifadesinin görmezden gelindiğinin altı çizildi. AİHM, Bulgaristan'ın gazeteciyi 15 bin Euro tazminat ödemesini kararlaştırdı.

Resul Üçdağ kararı: AİHM, Facebook'ta 2015 ve 2016 yıllarında paylaştığı iki fotoğraf nedeniyle "örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla yargılanan ve 2017 yılında 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezasına çarptırılan imam Resul Üçdağ'ın ifade özgürlüğünün ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine **hükmetti**. AİHM, Türkiye'nin Üçdağ'a 5 bin Euro manevi tazminat ödemesini kararlaştırdı.

Tuncer Bakırhan kararı: Siirt eski Belediye Başkanı Tuncer Bakırhan'ın tutukluluğa karşı başvurusunu karara bağlayan AİHM, Türkiye'nin, AİHS'nin özgürlük ve güvenlik hakkının korunmasıyla ilgili 5. maddesiyle, ifade özgürlüğünün korunmasıyla ilgili 10. maddesini ihlal ettiğine **karar verdi**. Bakırhan'ın muhalefet partisi üyesi olarak yaptığı eleştirilerin siyasi olduğuna hükmeden ve bunların demokratik toplumlarda siyasi tartışmanın doğal ortamında değerlendirilmesi gerektiğini belirten AİHM, Türkiye'nin Bakırhan'a mahkeme masrafları da içinde olmak üzere toplam 13 bin Euro tazminat ödemesine karar verdi.

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi, rapora konu dönemde açıklanan kararlarında basın ve ifade özgürlüğünün korunmasına yönelik hükümlere imza attı.

Özgür Gündem'in geçici kapatılması kararı: Anayasa Mahkemesi, *Özgür Gündem* gazetesi hakkında 16 Ağustos 2016 tarihinde İstanbul 8. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından çıkarılan geçici kapatma kararına karşı yapılan başvuruda Anayasa'nın 26 ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine **hükmetti**. Yüksek mahkeme gerekçeli kararında, süreli yayınların ancak geçici olarak kapatılabileceği yönündeki emredici hükme rağmen kapatma tedbirinin geçici olarak uygulanmamasının Anayasa'ya aykırı olduğunun altını çizdi.

Halit Basık kararı: Anayasa Mahkemesi, Hatay'da yayın yapan *Onuncu Köy* isimli yerel gazetesinin köşe yazarı Halit Basık'ın yaptığı haberler nedeniyle "hakaret" suçundan mahkûmiyetine hükmedilmesinin "ifade ve basın özgürlüğünün" ihlali olduğuna **hükmetti**. Karar gereği Basık'a 13 bin 500 lira tazminat ödenecek. Kararda "Gazetecilerin kamuoyunu bilgilendirmeye, hatta yönlendirmeye çalışmaları, demokratik bir toplumda kaçınılmazdır. Rahatsız edici de olsa yapılan bilgilendirme ve eleştirilerin cezalandırılması caydırıcı etki doğurarak, toplumdaki ve kamuoyundaki farklı seslerin susturulmasına yol açabilir" ifadelerine yer verildi.

Gökhan Biçici kararı: Anayasa Mahkemesi, Dokuz8 Haber Genel Yayın Yönetmeni Gökhan Biçici'nin Gezi protestoları sırasında haber takip ederken maruz kaldığı polis şiddetiyle ilgili yaptığı başvuruda Anayasa'nın 17. maddesinde yer alan insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele yasağı ile Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine **hükmetti**.

Şaban Sevinç kararı: Anayasa Mahkemesi, gazeteci Şaban Sevinç'in 22 Eylül 2015 tarihinde yayınlanan bir televizyon programındaki ifadeleri nedeniyle "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla yargılandığı davada Ekim 2016'da 11 ay 20 gün hapis cezasına çarptırılmasının ifade özgürlüğünü ihlal ettiğine karar verdi. 26 Mayıs tarihli **karar** Eylül ayında Mahkemenin sitesinde yayımlandı.

Anayasa Mahkemesi gazeteci olmayan iki başvuruçunun davasında

da “Cumhurbaşkanına hakaret” suçlamasıyla verilen cezaların ifade özgürlüğü ihlali oluşturduğuna hükmetti. 26 Mayıs tarihli [Diren Taşkıran](#) ve 8 Haziran tarihli [Yaşar Gökoğlu](#) kararlarında başvuruçuların basın açıklamalarında kullandıkları ifadeler nedeniyle 10'ar ay hapis cezasına çarptırılmasının ifade özgürlüğü ihlali olduğuna hükmeden Mahkeme, dosyaların yeniden yargılama yapılması için ilgili mahkemelere gönderilmesine hükmetti.

Mehmet Kuzulugil kararı: Ankara eski Belediye Başkanı Melih Gökçek'in şikâyetiyle açılan davada bir köşe yazısındaki ifadeleri nedeniyle tazminat ödemeye mahkûm edilen soL Haber yazarı Mehmet Kuzulugil ve soL, mahkûmiyet kararına karşı Anayasa Mahkemesine yaptıkları başvuruyu kazandı. Başvuruçuların Aralık 2016'da yayımlanan yazı nedeniyle tazminata mahkûm edilmelerinin Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlali olduğuna hükmeden Anayasa Mahkemesi, yeniden yargılama yapılması için dosyanın ilgili yerel mahkemeye gönderilmesine [karar verdi](#).

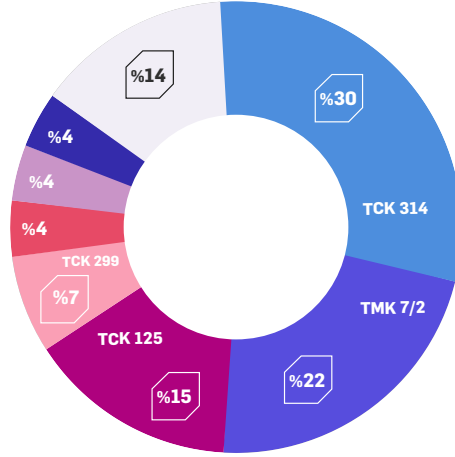
YARGISAL İHLALLER

Rakamlarla Gazeteci Yargılamaları: Davalar, Cezalar, Beraatlar

Türkiye'de gazetecilerin tutuklu olarak yargılandığı dava sayısında gözle görülür bir düşüş yaşansa da gazetecilere yönelik yargılamalar hız kesmeden devam ediyor. Önemli bir bölümü adli tatile denk gelen 2021'in üçüncü çeyreğinde gazetecilerin sanık olarak yargılandığı toplam 52 dava görülürken bu davalarda 102 gazeteci hâkim karşısına çıktı. Yargılamalar sonucunda 10 gazeteci hakkında toplam 39 yıl 11 ay 12 gün hapis cezası verildi. Türkiye vatandaşı beş gazeteci ile birlikte Hatay'da yargılanan Hollandalı gazeteci Ralph Dekkers hakkında ise beraat kararları verildi.

Yargılamalarda en yaygın kullanılan suçlamalar, önceki dönemlerde olduğu gibi bu üç aylık dönemde de terör suçlamaları oldu. Terör suçlamalarını "kamu görevlisine hakaret" (TCK 125) ve "Cumhurbaşkanına hakaret" (TCK 299) suçlamaları takip etti. Expression Interrupted tarafından yürütülen dava takip ve açık kaynak takip çalışmaları sonucunda elde edilen verilere göre, rapora konu Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında görülen 52 davanın 21'inde gazetecilere TCK 314. maddesi uyarınca "terör örgütü üyeliği", 15'inde Terörle Mücadele Kanunu (TMK) 7/2 maddesi uyarınca "terör örgütü propagandası yapmak" ve üçünde de TCK 220/7 maddesi uyarınca "üye olmadan terör örgütüne yardım etmek" suçlamaları yöneltildi. Toplam 10 davada gazeteciler "kamu görevlisine hakaret" suçlamasıyla, beş davada da "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamalarıyla yargılandı. Üçer davada ise gazeteciler "Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılama" (TCK 301) ve 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa muhalefet suçlamasıyla yargılandı.

Gazeteci davalarında en sık kullanılan suçlamalar

■ 2911 Sayılı Kanun'a muhalefet	■ Terör örgütü üyeliği TCK 314
■ Türk milletini ve devletin kurumlarını aşağılama TCK 301	■ Terör örgütü propagandası yapmak TMK 7/2
■ Üye olmadan örgüte yardım TCK 220/7	■ Kamu görevlisine hakaret TCK 125
■ Cumhurbaşkanına hakaret TCK 299	■ Diğer

Rapora konu üç aylık dönemde 10 gazeteci hakkında toplam dokuz dava açıldı.

Yine aynı dönemde en az bir gazeteci sanık olarak değil gazeteci olarak maruz kaldığı ihlaller nedeniyle müşteki olarak hâkim karşısına çıktı.

Yargılamalarla ilgili ay bazlı istatistikler şöyle:

Temmuz 2021

Temmuz ayının son 10 gününde adli tatilin başlaması nedeniyle duruşmalar görülmedi. Geri kalan günlerde toplam 16 dava görüldü, bu davalarda 55 gazeteci yargılandı. Davaların 15'i ileri tarihlere ertelenirken biri sonuçlandı.

Sonuçlanan davada *Evrensel* gazetesi Haber Müdürü Cem Şimşek “Cumhurbaşkanına hakaret” suçlamasıyla 11 ay 20 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Temmuz ayında görülen 16 davanın beşinde gazeteciler “kamu görevlisine hakaret” (TCK 125), dördünde “terör örgütü üyeliği” (TCK 314), üçünde “terör örgütü propagandası yapmak” (TMK 7/2), üçünde “Cumhurbaşkanına hakaret” (TCK 299), üçünde de “Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılamak” (TCK 301) suçlamalarıyla yargılandı.

2021 TEMMUZ

Yargılanan gazeteci sayısı	55
Dava sayısı	16
Ertelenen dava sayısı	15
Sonuçlanan dava sayısı	1
Mahkûmiyet kararı verilen dava sayısı	1
Beraat kararı verilen dava sayısı	-
Yeni dava sayısı	-

Ağustos 2021

Ağustos ayı adli tatil olmasına rağmen gazetecilerin yargılandığı iki dava karara bağlandı. Bu davalarda iki gazeteci hakkında toplam 10 yıl 5 ay 22 gün hapis cezası verildi.

JinNews muhabiri Hikmet Tunç 2019'da yayımlanan bir haberi nedeniyle Van'ın Muradiye Belediyesine atanan kayyumun şikayetiyle “kamu görevlisine hakaret” suçlamasıyla Van'da yargılandığı davada 8 ay 22 gün hapis cezasına çarptırıldı. Dava “basit yargılama usulü”

ile duruşmasız görüldü. *Yeni Yaşam* gazetesi çalışanı İbrahim Karakaş ise “örgüt üyeliği” suçlamasıyla Adana’da tutuklu olarak yargılandığı davada 9 yıl 9 ay hapis cezasına çarptırıldı. Karakaş’ın tutukluluğunun devamına karar verildi.

2021 AĞUSTOS

Yargılanan gazeteci sayısı	2
Dava sayısı	2
Ertelenen dava sayısı	-
Sonuçlanan dava sayısı	2
Mahkûmiyet kararı verilen dava sayısı	2
Beraat kararı verilen dava sayısı	-
Yeni dava sayısı	5

Ağustos ayında ayrıca yedi gazeteci hakkında beş yeni dava açıldı.

Mezopotamya Ajansı muhabiri Ahmet Kanbal hakkında İnsan Hakları Derneği (İHD) Eş Genel Başkanı Eren Keskin’in bir söyleşisini Twitter hesabında paylaşması nedeniyle Jandarma Genel Komutan Yardımcısı Korgeneral Musa Çitil’in şikâyeti üzerine açılan soruşturma davaya dönüştü. Kanbal hakkında, “terörle mücadelede görev almış kişileri hedef gösterme” (TMK 6) suçlamasıyla Aydın’da açılan davanın ilk duruşması Aralık ayında görülecek. Gazeteci Derya Okatan hakkında ise bir dönem yazı işleri müdürü olduğu Etkin Haber Ajansının (ETHA) Facebook ve Twitter paylaşımları nedeniyle dava açıldı. “Zincirleme şekilde örgüt propagandası yapmak” suçlamasıyla hazırlanan iddianameyi kabul eden Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesi, davanın ilk duruşması için 13 Ekim tarihine gün verdi.

Geri kalan davalar ise Sağlık Bakan Yardımcısı Sabahattin Aydın’ın şikayetiyle *Cumhuriyet*, *BirGün* ve *Evrensel* gazetelerine ve bu

gazetelerin beş yönetici ve muhabirine açıldı. Aydın'ın eşinin kurucusu olduğu şirketin, bakanlıktan aldığı ihalelere ilişkin üç gazetede çıkan haberler nedeniyle *BirGün* İmtiyaz Sahibi İbrahim Aydın, muhabir Mustafa Bildircin, *Cumhuriyet* Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Olcay Büyüктаş Akça, muhabir Erdem Sevgi ve *Evrensel* Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Görkem Kınacı hakkında 100 bin liralık manevi tazminat davası açıldı.

Eylül 2021

Eylül ayı içerisinde görülen 32 davada toplam 46 gazeteci yargılandı. Bu davaların 28'i ileri tarihlere ertelenirken dördü sonuçlandı. Sonuçlanan davalarda toplam altı gazeteci (Kenan Baş, Ali Orhan, Hasan Yavaşlar, Özkan Mayda, Onur Fazıl Soydal, Hollanda vatandaşı Ralph Dekkers) hakkındaki suçlamalardan beraat etti. Yedi gazeteciye ise (Cihat Ünal, Ömer Özdemir, Serhat Şeftali, Olgun Matur, Osman Yakut, Yelda Çiçek, Nurcan Kaya) toplam 28 yıl 6 ay hapis cezası verildi.

2021 EYLÜL

Yargılanan gazeteci sayısı	46
Dava sayısı	32
Ertelenen dava sayısı	28
Sonuçlanan dava sayısı	4
Mahkûmiyet kararı verilen dava sayısı	3
Beraat kararı verilen dava sayısı	1
Yeni dava sayısı	4

Eylül ayında kayda geçen beraat ve mahkûmiyet kararlarının büyük kısmı Antalya'da yerel gazetecilerin "örgüt üyeliği" ve "örgüte yardım" suçlamalarıyla yargılandığı davada çıktı. 21 Eylül'de görülen karar

duruşmasının sonunda Cihan Haber Ajansı ve *Zaman* gazetesi muhabiri Kenan Baş, *Antalya* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ali Orhan, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Hasan Yavaşlar, Cihan Haber Ajansı çalışanı Özkan Mayda ve *Antalya* gazetesi sahiplerinden Onur Fazıl Soydal haklarındaki suçlamalardan beraat etti. Bir diğer beraat kararı da Hatay'ın Yayladağ ilçesinde 2015 yılında haber takibi sırasında gözaltına alınan De Telegraaf muhabiri Ralph Dekkers'in "Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'na muhalefet" suçlamasıyla yargılandığı davada çıktı.

Antalya'da yargılanan gazetecilerden Cihan Haber Ajansı ve *Zaman* gazetesi muhabiri Cihat Ünal ve Cihan Haber Ajansı çalışanı Ömer Özdemir ise "örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla 6 yıl 3'er ay hapis cezası verildi. *Zaman* çalışanı Serhat Şeftali aynı suçlamayla 6 yıl 10 ay hapis cezasına çarptırılırken *Bizim Antalya* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Olgun Matur ve *Zaman* gazetesi çalışanı Osman Yakut'a "üye olmadan örgüte yardım" suçlamasıyla 3 yıl 1 ay 15'er gün hapis cezası verildi.

Mahkûmiyet kararı çıkan diğer davalarda ise gazeteci Yelda Çiçek ve avukat ve Artı Gerçek yazarı Nurcan Kaya'ya hapis cezası verildi. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine kayyum atanmasına karşı düzenlenen protesto eylemini takip ettiği sırada polis müdahalesi ile gözaltına alınan Yelda Çiçek "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet" suçlamasıyla 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırıldı. Hükmün açıklanması geri bırakıldı. Nurcan Kaya ise 2014 yılına ait bir sosyal medya paylaşımı nedeniyle "örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verdi.

Eylül ayında görülen 32 davanın 16'sında "örgüt üyeliği", 12'sinde "örgüt propagandası", dördünde "kamu görevlisine hakaret", üçünde "üye olmadan örgüte yardım," üçünde "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet," ikisinde de "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamaları kullanıldı.

Yine Eylül ayında dört gazeteci hakkında ise dört yeni dava açıldı. Davaların ikisi gazeteci Baransel Ağca hakkında açıldı. İlk dava Ağca'nın 2016 yılına ait bir sosyal medya paylaşımı nedeniyle "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla açılırken ikinci dava da 2020 tarihli bir başka sosyal medya paylaşımı nedeniyle "halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılama" (TCK 216/3) suçlamasıyla açıldı. Gazeteci Onur Öncü hakkında ise Özgürüz YouTube kanalında 3 Mayıs 2021 tarihinde yaptığı bir yayın gerekçe gösterilerek "kamu görevlisine alenen hakaret" suçlamasıyla dava açıldı.

BirGün gazetesinde 21 Ağustos 2021 tarihinde yayımlanan ve TÜBİTAK'ın TEKNOFEST'e para aktardığı iddialarını konu alan haber nedeniyle de gazetenin imtiyaz sahibi İbrahim Aydın ve muhabiri İsmail Arı'ya tazminat davası açıldı. TÜBİTAK tarafından 100 bin TL tazminat talebiyle açılan dava, Ankara 18. Asliye Hukuk Mahkemesinde görülecek.

Gözetilme ve Soruşturmalar

Rapora konu Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında ikisi Hollanda vatandaşı toplam 15 gazeteci hakkında gözetilme işlemi uygulandı (Güvenç Dağüstün, İrfan Aydın, Uğur Şahin, Taylan Öztaş, Enes Sezgin, Beritan Canözer, Kadir Bayram, Ozan Acıdere, Tunahan Turhan, Süleyman Gençel, Ömer Ödemiş, Nazım Fayık, Habib Yalçın, Olaf Koens, Pepijn Nagtzaam).

Gazetecilerin yedisi haklarında yürütülen soruşturmalar kapsamında gözetilme alınırken en az yedi gazeteci de haber takibi esnasında gözetilme işlemine maruz kaldı. Bir gazeteci de hakkında kesinleşmiş hüküm bulunması nedeniyle gözetilme alındı.

BirGün gazetesi yazarı **Güvenç Dağüstün**, Bursa'nın Orhangazi ilçesinde yayın yapan 3. Göz isimli yerel internet gazetesinin imtiyaz sahibi **İrfan Aydın** ve yazar ve köşe yazarı **Habib Yalçın** haklarında "hakaret" suçlamasıyla açılan soruşturmalar kapsamında gözetilme alınıp ifadelerini vermelerinin ardından

serbest bırakıldı. Aydın ifade vermeden önce gözaltında bir gece geçirdi. A3 Haber Genel Yayın Yönetmeni **Süleyman Gençel** ise bir sosyal medya paylaşımıyla ilgili olduğu öğrenilen bir soruşturma kapsamında gözaltına alındı. JinNews muhabiri **Beritan Canözer** ve gazeteci **Kadir Bayram** "örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla 100'den fazla kişi hakkında açılan bir soruşturma kapsamında evlerine yapılan polis baskınlarında gözaltına alındı. Canözer ve Bayram gözaltında üç gün kaldıktan sonra Emniyet'teki ifadelerinin ardından serbest bırakıldı. Benzer şekilde ETHA muhabiri **Tunahan Turhan** da bir soruşturma kapsamında 17 diğer kişiyle birlikte gözaltına alındı. Turhan dört gün gözaltında kaldı.

Tele 1 Televizyonu ve ABC Gazetesi Ortadoğu temsilcisi **Ömer Ödemiş** ise "Cumhurbaşkanına hakaret" suçundan kesinleşmiş cezası bulunması nedeniyle gözaltına alındı; para cezası ödemesinin ardından serbest bırakıldı.

Artı TV kameramanı **Nazım Fayık**, *BirGün* gazetesi Haber Müdürü **Uğur Şahin** ve gazeteci **Ozan Acidere** haber takibi esnasında gözaltına alındı. Fayık, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararına rağmen serbest bırakılmayan HDP'li Ömer Faruk Gergerlioğlu için Sincan Cezaevi önünde yapılmak istenen Adalet Nöbetini takip ederken polis tarafından darp edilerek gözaltına alındı. Şahin, İstanbul'da meydana gelen bir kadına şiddet vakasını görüntülediği sırada "özel hayatın gizliliğini ihlal" gerekçesiyle gözaltına alınırken Acidere ise Prof. Dr. Naci İnci'nin Boğaziçi Üniversitesine rektör olarak atanmasını protesto eden öğrencilerin eylemini takip ettiği sırada gözaltına alındı.

Mezopotamya Ajansı muhabiri **Enes Sezgin** ile Özgür Gelecek muhabiri **Taylan Öztaş** ise Konya'da 30 Temmuz 2021 tarihinde aynı aileden yedi kişinin öldürülmesine yönelik İstanbul Kasımpaşa'da 31 Temmuz günü düzenlenen protesto eylemini takip ederken sopalı bir grubun saldırısına uğradı. Saldırının ardından hastaneye giden Sezgin ve Öztaş, burada

polis tarafından gözaltına alındı. Geceyi gözaltında geçiren Sezgin ve Öztaş savcılık ifadelerinin ardından “Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa muhalefet” ve “örgüt propagandası” suçlamalarıyla tutuklanmaları talebiyle sulh ceza hakimliğine sevk edildi. İki gazeteci, mahkeme tarafından adli kontrol tedbiriyle serbest bırakıldı.

Hollandalı gazeteciler RTL muhabiri **Olaf Koens** ve kameraman **Pepijn Nagtzaam** ise mülteci hareketliliğini haberleştirmek için geldikleri Edirne’de “askeri yasak bölgeye girdikleri” gerekçesiyle gözaltına alındı. İfadeleri alınan gazeteciler daha sonra serbest bırakıldı.

Aynı dönemde en az 16 gazeteci hakkında 13 yeni soruşturma açıldı, üç gazeteci hakkında yürütülen iki soruşturmada ise takipsizlik kararı verildi.

- Mezopotamya Ajansı muhabiri **Zeynep Durgut** hakkında Şırnak’ın Cizre ilçesinde 1 Temmuz günü Halkların Demokratik Partisi (HDP) ilçe örgütü tarafından düzenlenen bir anma etkinliğini takip etmesi nedeniyle soruşturma açıldı.
- Adıyaman’da yayın yapan *Gerger Fırat* gazetesinin Yazı İşleri Müdürü **Özgür Boğatekin** hakkında Konya’nın Meram ilçesinde aynı aileden yedi kişinin öldürülmesiyle ilgili yaptığı sosyal medya paylaşımı gerekçe gösterilerek “halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek” suçlamasıyla soruşturma açıldı.
- *BirGün* gazetesi yayın koordinatörleri **Yaşar Aydın** ve **İbrahim Varlı**, muhabir **İsmail Arı** ve gazetenin internet sitesi sorumlu müdürü **Uğur Koç** hakkında gazetede yayımlanan bir haber nedeniyle Kızılay Başkanı Kerem Kınık’ın suç duyurusu üzerine soruşturma başlatıldı.
- Bianet editörü **Evrin Kepenek** altı yaşındaki çocuğunu istismar ettiği iddiasıyla tutuklanan ve daha sonra adli kontrol şartıyla serbest bırakılan Refik Y.’nin şikâyeti üzerine açılan

soruşturmada ifade verdi. Kepenek'in konuyla ilgili haberi üzerine Refik Y. cezaevindeyken "hakaret" ve "özel hayatın gizliliğini ihlal" iddialarıyla Kepenek'ten şikâyetçi oldu.

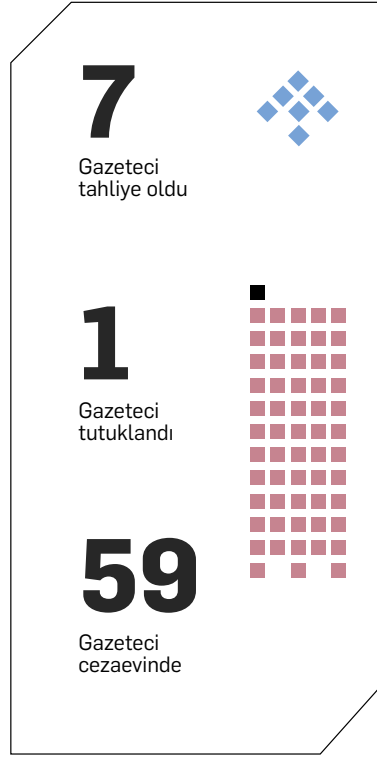
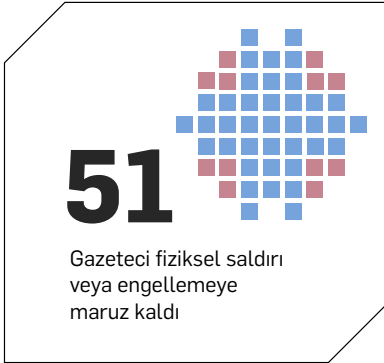
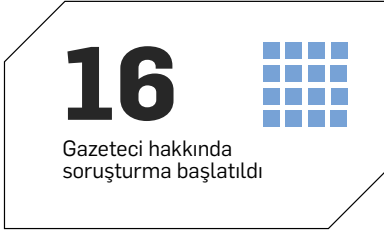
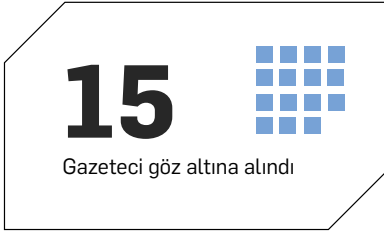
- Tele 1 TV Genel Yayın Yönetmeni **Merdan Yanardağ** hakkında 23 Mayıs 2021 tarihinde *BirGün* gazetesinde yayımlanan "Düzenin Mafyalaşması!" yazısında "devlet ve hükümeti aşağıladığı" iddiasıyla soruşturma açıldı.
- Mezopotamya Ajansı muhabiri **Ahmet Kanbal** hakkında Kasım 2020'de yayımlanan "16 yaşındaki çocuğa 3 yılda 30 gözaltı: Anneye darp" başlıklı haberinde polislerin ismini yazdığı gerekçesiyle "terörle mücadelede görev almış kişileri hedef göstermek" suçlamasıyla Nusaybin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma başlatıldı.
- Gazeteci **Baransel Ağca** hakkında Kazakistanlı öğrenci Yeldana Kaharman'ın 2019'daki şüpheli ölümüyle ilgili haberleri nedeniyle AKP Milletvekili Tolga Ağar'ın şikâyeti üzerine soruşturma açıldı. Ağca, soruşturma kapsamında emniyete giderek ifade verdi.
- Gazeteci **Mustafa Hoş** hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Basın Suçları Soruşturma Bürosu tarafından katıldığı bir televizyon programındaki sözleri nedeniyle soruşturma başlatıldı. Soruşturma, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörü Fatma Seniha Nükhet Hotar'ın şikâyeti üzerine başlatıldı.
- JinNews muhabiri **Öznur Değer** hakkında Mardin Kızıltepe Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "halkı kin ve düşmanlığa tahrik, aşağılama" iddiasıyla soruşturma başlatıldı. Soruşturma kapsamında ifade veren Değer'e Konya'da aynı aileden yedi kişinin katledilmesine ilişkin sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımlar soruldu.
- Gazeteci **Emre Orman** hakkında Ankara Altındağ'da

Suriyelilere yönelik saldırıyla ilgili yaptığı haber paylaşımları nedeniyle “halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşışılama” iddiasıyla soruşturma başlatıldı.

- Gazeteci **Faruk Arhan** hakkında sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek “halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik” suçlamasıyla soruşturma başlatıldı.
- KRT TV Genel Müdürü **Adnan Bulut**, *Hürriyet* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ahmet Hakan'ın şikâyeti üzerine açılan soruşturma kapsamında ifade verdi.
- Mezopotamya Ajansı Sorumlu Yazı İşleri Müdürü **Ferhat Çelik** hakkında Van'da iki yurttaşın helikopterden atıldığı iddialarını haberleştiren gazetecilerin gözaltına alınmasıyla ilgili haber nedeniyle soruşturma başlatıldı. Van Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından açılan soruşturmada “Gazetecilere gözaltı talimatı aynı yerden” başlıklı haber suçlama konusu yapıldı. Çelik, soruşturma kapsamında “terör örgütü ile mücadele edenleri hedef göstermek” suçlamasıyla ifade verdi.

Öte yandan, Mezopotamya Ajansı muhabiri Lezgin Akdeniz ve ajansın Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ferhat Çelik hakkında Mart ayında yayımlanan “Ayrımcılık virüs dinlemedi: Camiler dezenfekte edildi, cemevi ve kiliseler edilmedi” başlıklı haber nedeniyle “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” suçlamasıyla açılan soruşturmada takipsizlik kararı verildi.

Adıyaman'da yayın yapan *Gerger Fırat* gazetesinin Yazı İşleri Müdürü Özgür Boğatekin hakkında sosyal medya paylaşımları nedeniyle “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” suçlamasıyla açılan soruşturmada da takipsizlik kararı verildi.

Tutuklamalar ve Tahliyeler

Cezaevindeki gazeteci sayısındaki düşüş Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında da devam etti. Rapora konu üç aylık sürede toplam yedi gazeteci tahliye oldu, bir gazeteci ise cezasının Yargıtay tarafından onanması üzerine cezaevine girdi. Böylece Eylül 2021 sonu itibarıyla Türkiye'de cezaevinde bulunan gazeteci sayısı 59 oldu.

Rapora konu dönemde tahliye olan yedi gazetecinin tamamı (Ufuk Şanlı, Seyid Kılıç, Mehmet Güleş, Fahri Öztoprak, Oğuz Usluer, Emre Soncan, Fethi Altun) 2016'dan beri "terör örgütü üyeliği" suçlamasıyla yargılandıkları davalar kapsamında cezaevinde

bulunuyordu. Yedi gazeteci cezalarının tamamlanması üzerine cezaevinden tahliye oldu.

- Kamuoyunda "FETÖ medya yapılanması davası" olarak anılan dava kapsamında Temmuz 2016'da tutuklanan ve yargılama sonunda "örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla 7 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılan gazeteciler Ufuk Şanlı ve TRT eski muhabiri Seyid Kılıç aldıkları cezaların infazının tamamlanması üzerine Temmuz ayında Silivri Cezaevinden tahliye edildi.
- Cihan Haber Ajansı Şanlıurfa muhabiri Fethi Altun'un da cezasının infazının tamamlanması üzerine Temmuz 2021'de cezaevinden tahliye edildiği öğrenildi. Altun, 2016 yılında "örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklanmış, yargılandığı davada 7 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılmıştı.
- Kanun Hükmünde Kararname ile kapatılan Dicle Haber Ajansı (DİHA) muhabiri Mehmet Güleş, tutuklu bulunduğu Karakoçan T Tipi Kapalı Cezaevinden Ağustos ayında tahliye oldu. Güleş, 7 Aralık 2016 tarihinde Elazığ'da "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla tutuklanmıştı. Yargılama sonunda "örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla 6 yıl 3 ay, "örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla da 3 yıl 1 ay 15 gün olmak üzere, toplam 9 yıl 4 ay 15 gün hapis cezası verilmişti. Güleş'e "propaganda" suçlamasıyla verilen cezanın infazı, 2019'da açıklanan yargı reformu paketi uyarınca durdurulmuştu.
- Kapatılan *Zaman* gazetesi muhabiri Fahri Öztoprak, hakkında verilen cezanın infazının tamamlanmasının ardından Erzurum Cezaevinden Ağustos ayında tahliye edildi. Öztoprak, 19 Aralık 2016'da tutuklanmış ve yargılama sonunda "örgüt üyesi olmak" suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırılmıştı.
- Kanun Hükmünde Kararname ile kapatılan *Zaman* gazetesi eski muhabiri Emre Soncan, hakkında verilen cezanın infazının tamamlanmasının ardından tutuklu bulunduğu Silivri Yüksek Güvenlikli Cezaevinden Eylül ayında tahliye edildi. Soncan, Temmuz 2016'da tutuklanmış yargılama sonunda 7 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılmıştı.

- Aralık 2016'da gözaltına alınıp tutuklanan ve “örgüt üyesi olmak” suçlamasıyla 7 yıl altı 6 hapis cezası alan Habertürk TV eski haber koordinatörü Oğuz Usluer, hakkındaki cezanın infazını tamamlamasının ardından 2 Eylül tarihinde tahliye edildi. “

Adana Haber gazetesi eski imtiyaz sahibi Rifat Söylemez ise hakkında daha önce verilen hapis cezasının Yargıtay tarafından onanması üzerine cezaevine girdi. Söylemez “örgüt üyeliği” suçlamasıyla yargılandığı davada beraat etmiş ancak istinaf mahkemesi beraat kararını bozup Söylemez hakkında “örgüte üye olmadan yardım” suçlamasıyla 2 yıl 1 ay hapis cezası vermişti. İstinafta verilen cezanın Yargıtay tarafından onanması üzerine Söylemez cezanın infazı için cezaevine girdi.

Yargılamalarda Neler Oldu?

Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında görülen davalarda öne çıkan gelişmelerden bazıları şöyle:

Antalya “FETÖ medya” davasında 5 gazeteciye hapis cezası:

Antalya'da 2017'den beri devam eden ve yerel gazetecilerin “örgüt üyeliği” ve “örgüte yardım” suçlamalarıyla yargılandığı dava **sonuçlandı**. Antalya 2. Ağır Ceza Mahkemesi, beş gazeteciye toplam 25 yıl 7 ay hapis cezası verdi. Beş gazeteci ise haklarındaki suçlamalardan beraat etti. Yargılama sonunda mahkeme, kapatılan *Zaman* gazetesi muhabiri Kenan Baş, *Antalya* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ali Orhan, *Antalya* gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Hasan Yavaşlar, Cihan Haber Ajansı çalışanı Özkan Mayda ve *Antalya* gazetesi sahiplerinden Onur Fazıl Soydal hakkında beraat kararı verdi. Cihan Haber Ajansı ve *Zaman* gazetesi muhabiri Cihat Ünal ve Cihan Haber Ajansı çalışanı Ömer Özdemir'e “örgüt üyesi olmak” suçlamasıyla 6 yıl 3'er ay, *Zaman* muhabiri Serhat Şeftali'ye ise aynı suçlamayla 6 yıl 10 ay hapis cezası veren mahkeme, *Bizim Antalya* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Olgun Matur ve *Zaman* gazetesi çalışanı Osman Yakut'a da “örgüte yardım” suçlamasıyla 3 yıl 1 ay 15'er gün hapis cezası verdi.

Beyza Kural'a ters kelepçe uygulayan polis duruşmadan

vareste tutuldu: Bianet eski muhabiri Beyza Kural'ın maruz kaldığı polis şiddetiyle ilgili Anayasa Mahkemesinden çıkan ihlal kararının ardından üç polis hakkında "iş ve çalışma hürriyetinin ihlali" suçlamasıyla açılan davanın ikinci duruşması **görüldü**. Duruşmaya sanık polis memurları katılmazken sanık polистерden birinin avukatının duruşmalardan vareste tutulma talebi mahkeme tarafından kabul edildi.

Meşale Tolu hakkında savcıdan beraat talebi: Aralarında gazeteci Meşale Tolu'nun da bulunduğu 23 kişinin terör suçlamalarıyla yargılandığı davada savcı esas hakkındaki mütalaasını sundu. Mütalaada Tolu'nun hakkındaki "örgüt üyeliği" ve "örgüt propagandası" suçlamalarının ikisinden de delil yokluğu nedeniyle beraati talep ediliyor. Dava kapsamında Tolu, 2017'de İstanbul'da yaşadığı eve yapılan polis baskınında gözaltına alınarak tutuklanmış, o dönemde iki buçuk yaşında olan oğlu ile beraber gönderildiği Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde 7 buçuk ay süreyle tutuklu kalmıştı.

Cem Şimşek'e Cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla hapis

cezası: *Evrensel* gazetesi Haber Müdürü Cem Şimşek'in gazetede "Alman karikatüristler Erdoğan'ı fena çizdi" başlığıyla yayımlanan haber nedeniyle "Cumhurbaşkanına hakaret etmek" suçlamasıyla yargılandığı davada karar çıktı. Mahkeme Şimşek'e atılı suçlamadan 11 ay 20 gün hapis cezası verdi, cezayı erteledi.

İbrahim Karakaş'a üst sınırdan hapis cezası:

Tutuklu *Yeni Yaşam* gazetesi çalışanı İbrahim Karakaş'ın "örgüt üyesi olmak" iddiasıyla yargılandığı dava sonuçlandı. Adana'da Kasım 2020'de tutuklanan Karakaş gazetecilik faaliyetleri ile kimi tanık ifadeleri delil gösterilerek "örgüt üyeliği" suçlamasıyla yargılanıyordu. Adli tatil esnasında görülen duruşma sonunda mahkeme Karakaş'a üst sınırdan 9 yıl 9 ay hapis cezası verdi ve Karakaş'ın tutukluluk halinin devamına hükmetti.

Yazar Yavuz Ekinci 8 yıl önceki sosyal medya paylaşımları

nedeniyle yargılanıyor: Yazar Yavuz Ekinci hakkında 2013 ve 2014 yıllarında yaptığı sekiz sosyal medya paylaşımı ile Suriye'nin Kobani kentini kuşatan IŞİD'e karşı mücadeleye destek veren bir açıklamaya imza vermesi nedeniyle "örgüt propagandası yapmak" suçlamasıyla **dava açıldı**. Davanın ilk duruşmasında savunma yapan Ekinci paylaşımlarında terör propagandası ya da herhangi bir suç unsuru bulunmadığını söyleyerek beraatını talep etti. Dava Ocak 2022'ye ertelendi.

Yeniden yargılaması görülen Özgür Gündem dayanışma davası

ertelendi: Kapatılan Özgür Gündem gazetesi ile dayanışma amacıyla düzenlenen Nöbetçi Genel Yayın Yönetmenliği kampanyasına katılmaları nedeniyle yargılanan Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) Türkiye temsilcisi Erol Önderoğlu, gazeteci yazar Ahmet Nesin ve insan hakları savunucusu Şebnem Korur Fincancı hakkında verilen beraat kararının istinaf mahkemesince bozulmasının ardından başlayan yeniden yargılama devam ediyor. Üç ismin "örgüt propagandası yapmak", "suçu ve suçluyu övmek" ve "suç işlemeye tahrik etmek" suçlamalarıyla 1 yıl 6 aydan 12 yıla kadar hapis istemiyle yargılandığı dava Şubat ayına ertelendi.

GAZETECİLERE YÖNELİK SALDIRI VE ENGELLEMELER

Rapora konu dönemde Türkiye'de gazetecilerin güvenliklerine yönelik tehditler artmaya devam etti. Polisin engellemesi ve fiziksel saldırılarına ek olarak sivil kişilerin gazetecileri hedef alan saldırıları da ayrı bir endişe yaratıyor.

Ağustos ayı başında Muğla'da yaşanan orman yangınlarını haberleştirmek isteyen birçok gazeteci sivil grupların fiziksel saldırısına maruz kaldı, Halk TV'nin canlı yayın ekibi saldırıya uğradı. Saldırıları düzenleyen bazı kişiler gözaltına alınsa da bu kişilerin tamamı ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldı. Bazı saldırganlar ise tespit dahi edilmedi. Bu durum gazetecileri hedef alan şiddetin cezasızlıkla karşılandığına dair endişelerin daha da derinleşmesine sebep oldu.

Expression Interrupted tarafından açık kaynaklardan derlenen verilere göre Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında en az 51 gazeteci polis ya da sivil kişilerin saldırı veya fiziksel engellemelerine maruz kaldı. Saldırıya uğrayan gazetecilerden biri (Emre Erciş) silahla yaralandı. En az 21 olayda faili polis güçleri olarak kayıtlara geçti.

Almanya'da yaşayan gazeteci Erk Acarer ise evinin bahçesinde bıçaklı ve yumruklu saldırıya uğradı. Acarer'i hedef alan saldırının ardından Avrupa'da yaşayan pek çok muhalif gazetecinin ismini içeren "infaz listeleri" ortaya çıktı.

Üç gazeteci (Murat Ağirel, Resul Demir ve İdris Yayla) sosyal medya üzerinden tehdit edildi. Gazeteci Yayla'nın evinin önünde havaya ateş edildi. Gazeteci Canan Coşkun ise dava takibi sırasında bir polisin tehdidine maruz kaldı.

Kırım Haber Ajansı'nın Türkiye Temsilcisi Aydın Taş ise Ankara'daki ofisinde ölü bulundu. Taş'ın intihar ettiği ifade edildi ancak bazı siyasetçiler Taş'ın ölümünün şüpheli olduğunu ileri sürdü.

Zonguldak'ta yayın yapan *Pusula* gazetesinin matbaası kundaklandı.

Gazetecilere yönelik saldırılara dair açılan davalarda ise cezasızlık endişelerini haklı çıkaran gelişmeler yaşandı: *Cumhuriyet* gazetesi eski Genel Yayın Yönetmeni Can Dündar'a 2016 yılında düzenlenen silahlı saldırıyla ilgili görülen dava sonuçlandı. Mahkeme, saldırının sanığı Murat Şahin'e "iyi hâlden" ceza indirimini uyguladı ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verdi. Bianet eski muhabiri Beyza Kural'ın maruz kaldığı polis şiddetiyle ilgili Anayasa Mahkemesinin verdiği ihlal kararının ardından açılan davada ise mahkeme sanık polislerden birinin duruşmalardan varestesiz tutulmasına karar verdi.

Raporlama döneminde yaşanan fiziksel saldırı ve engellemelerden kayda geçenler şöyle:

- **5 Temmuz:** Tutuklu HDP'li siyasetçi Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun Anayasa Mahkemesi kararı uyarınca tahliye edilmesi talebiyle Sincan Cezaevi Yerleşkesi önünde yapılmak istenen basın açıklamasına polis müdahale etti. Müdahale sırasında aralarında Artı TV kameramanı Nazım Fayık'ın da bulunduğu beş kişi darp edilerek gözaltına alındı. Basın açıklamasını takip eden Doğrusu Haber muhabiri Büşra Taşkiran ve Mezopotamya Ajansı muhabiri Berna Kişin de polisin tehdit ve şiddetine maruz kaldı. Fayık, aynı gün çıkarıldığı mahkemece adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. (Ankara)
- **6 Temmuz:** Karaman Belediyesinin Temmuz ayı Belediye Meclisi toplantısını takip eden DHA Karaman muhabiri Muammer Şen ve iki diğer gazeteci belediye personeli tarafından saldırıya uğradı. Saldırının ardından vücutlarının çeşitli bölgelerinde morluklar oluşan gazeteciler, saldırganlar hakkında şikâyetçi oldu. (Karaman)
- **7 Temmuz:** *BirGün* gazetesi yazarı Erk Acarer, 7 Temmuz 2021 gece saatlerinde Berlin'deki evinde bıçaklı ve yumruklu saldırıya uğradı. Saldırını sosyal medya hesabından yaptığı paylaşım ile duyuran Acarer, hayati riski bulunmadığını, kafasına aldığı darbeler nedeniyle

hastanede müşahede altında olduğunu yazdı. Acarer, evine gelen silahlı ve bıçaklı üç kişinin kendisine yumruk ve tekmelerle saldırdığını aktardı. Acarer'e yönelik saldırının ardından Avrupa'da yaşayan ve aralarında çok sayıda gazetecinin de bulunduğu isimlerin yer aldığı "infaz listeleri" ortaya çıktı. Acarer gibi Almanya'da yaşayan Artı Gerçek ve Artı TV Genel Yayın Yönetmeni Celal Başlangıç, Alman polisinin kendisini Türkiye'den hükümete muhalif isimlerin bulunduğu 55 kişilik bir "infaz listesinin" bulunduğu, kendisinin de bu kişiler arasında olduğu ve bu listede adı geçen kişilerin can güvenliklerinin tehlikede olduğuna dair uyardığını duyurdu.

- **7 Temmuz:** İhlas Haber Ajansı (İHA) muhabiri Moshur Rahman, Eskişehir'de bir pazarda haber için görüntü aldığı sırada bir esnafın ve yanındaki iki kişinin sözlü ve fiziksel saldırısına maruz kaldı. (Eskişehir)
- **8 Temmuz:** *Cumhuriyet* gazetesi eski Genel Yayın Yönetmeni Can Dündar'a 6 Mayıs 2016 tarihinde İstanbul Adliyesi önünde düzenlenen silahlı saldırı davasında karar çıktı. İstanbul 28. Asliye Ceza Mahkemesinde yeniden görülen davada sanık Murat Şahin, silahla tehdit, kasten yaralama ve ruhsatsız silah taşımaktan toplamda 3 yıl 15 gün hapis ve 500 TL para cezasına çarptırıldı. Şahin, olay sırasında NTV Muhabiri Yağız Şenkal'ı da bacağından yaralamıştı. Mahkeme, sanığa "iyi hâlden" ceza indirimini uyguladı ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verdi. Karar, saldırgan Murat Şahin'in cezaevine girmeyeceği anlamına geliyor.
- **17 Temmuz:** Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde iki grup arasında çıkan silahlı kavga haberini takip eden İHA muhabiri Sedat İrmak ile DHA kameramanı Nurettin Fidancan kavgaya karışan bir grubun sözlü ve fiziki saldırısına uğradı. (Diyarbakır)
- **17 Temmuz:** Aydın'da Nazilli Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi Genel Kurul toplantısını takip eden yerel gazeteciler Vedat Karaca ve Mustafa Çelik bazı Genel Kurul katılımcılarının sözlü ve fiziksel saldırısına uğradı. (Aydın)

- **20 Temmuz:** Temmuz 2015'te Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde IŞİD'in canlı bomba saldırısıyla katledilen 33 kişiyi anmak için İstanbul'da düzenlenen anmayı izlemeye çalışan Avrupa Basın Fotoğraf Ajansı (EPA) muhabiri Erdem Şahin, *BirGün* muhabiri Meral Danyıldız, Dokuz8 Haber muhabiri Fatoş Erdoğan, AFP foto muhabiri Bülent Kılıç, *Cumhuriyet* gazetesi muhabiri Kübra Köklü, serbest muhabirler Yasin Akgül, Emre Orman, Ozan Acidere ve Zeynep Kuray, gösteriyi engellemeye çalışan polisin sert müdahalesine maruz kaldı. Polisin kullandığı kalkan ve plastik mermilerle yaralanan gazeteciler sorumlular hakkında suç duyurusunda bulundu. (İstanbul)
- **24 Temmuz:** A Haber muhabiri Çağdaş Evren Şenlik ile kameraman Ayhan Arıtürk, Şile'de ilçede denize girerken kaybolan vatandaşlarla ilgili bölgede haber yaparken cankurtaranlar tarafından engellenip saldırıya uğradı. Gazeteciler, aldıkları darbelerden ötürü darp raporu aldıklarını ve karakola giderek suç duyurusunda bulduklarını açıkladı. (İstanbul)
- **28 Temmuz:** *Yeni Yaşam* gazetesi dağıtımıcısı Resul Demir, Mersin'de polisler tarafından tehdit edildiğini söyledi. (Mersin)
- **29 Temmuz:** Zonguldak'ta yayın yapan *Pusula* gazetesinin matbaası gece saatlerinde kundaklandı. Çevredekilerin müdahalesi ile yangın büyümeden söndürüldü.
- **31 Temmuz:** Konya'da aynı aileden yedi kişinin öldürülmesini protesto etmek için Şişhane'de yapılan eylemi takip eden gazetecilere Kasımpaşa'da bir grup saldırdı. Grup, gazetecileri darp etti ve çekim yaptıkları ekipmanlara zarar verdi. Olay esnasında Sendika.org muhabirleri Derya Saadet ve Ceylan Bulut, Özgür Gelecek'ten Taylan Öztaş, Mezopotamya Ajansı'ndan Enes Sezgin ve Rojin Altay ile Gazete Fersude'den Hayri Tunç darp edildi. Darp edilen gazeteciler Enes Sezgin ve Taylan Öztaş 31 Temmuz'da gözaltına alındıktan bir gün sonra çıkarıldıkları mahkemece adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı. Gazeteciler, saldırganlar hakkında suç duyurusunda bulundu. (İstanbul)

- **31 Temmuz:** Van'da polisler, Konya'daki katliamın protesto edildiği eylemi takip eden gazeteciler Arif Aslan ve Fatma Polatcan'ın görüntü almasını engelledi. Polatcan'ı gözaltına almaya çalışan polislerin müdahalesi sırasında Aslan da darp edildi. (Van)
- **1 Ağustos:** Marmaris'teki orman yangınlarını takip eden NTV İzmir Temsilcisi Merih Ak ve kameraman Burak Uygun ile TRT Haber muhabiri Duygu Tuncer ve kameraman Serhat Alabuğa NTV ve TRT'nin orman yangınlarıyla ilgili yayınlarını protesto eden sivil bir grup tarafından darp edildi. Dört gazetecinin saldırıda yaralandığı ve hastaneden darp raporu aldığı belirtildi. (Muğla)
- **3 Ağustos:** Ankara'da kadın cinayetlerini protesto etmek amacıyla düzenlenen basın açıklamasını takip etmek isteyen JinNews muhabiri Sevim Sütçü ve Doğrusu Haber muhabiri Büşra Taşkıran'ın çekim yapmaları polislerce engellendi. (Ankara)
- **5 Ağustos:** Muğla'nın Milas ilçesinde orman yangınlarını takip etmek için kente giden gazetecilerin aracını durduran bir sivil kişi gazetecilerin geçişine izin vermek için kimlik kontrolü yapmak istedi. Gazeteci Metin Yoksus, Yatağan-Milas yolunda yaşanan olaya ilişkin ayrıntıları sosyal medya hesabından paylaştı. (Muğla)
- **6 Ağustos:** Halk TV'de yayımlanan *Gökmen Karadağ ile Açıkça* programının Muğla İçmeler'de gerçekleştirilen yayınına bir grup tarafından saldırı düzenlendi. Canlı yayın sırasında yayına girmeye çalışan saldırganlar, "yanlış şeyler konuştuğunda engelleriz" diyerek yayın ekibine saldırdı. Saldırganlardan Sertan Yüce'nin, Mehmet Ağar ile fotoğrafı ortaya çıktı. Beş saldırgan polislerce gözaltına alındıktan sonra serbest bırakıldı. (Muğla)
- **8 Ağustos:** *BirGün* muhabiri Sarya Toprak, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un kamuya açık alanda yangında mağdur

olan yurttaşlarla konuşmasını kameraya alırken, Bakan Kurum tarafından “Gazeteci olsan da burada çekim yapamazsın” sözleriyle engellenmeye çalışıldı. Toprak, polis zoruyla açıklamanın yapıldığı alandan uzaklaştırdı. (Muğla)

- **8 Ağustos:** Kırım Haber Ajansının Türkiye Temsilcisi Aydın Taş, Ankara’daki ofisinde ölü bulundu. Taş’ın intihar ettiği ifade edildi ancak İyi Partili Vedat Yenerer ve başka isimler cinayet iddiasında bulundu. Otopsi sonucuna göre soruşturmanın genişletilebileceği kaydedildi. (Ankara)
- **10 Ağustos:** *Yeniçağ* gazetesi yazarı ve Halk TV programcısı Murat Ağirel, sosyal medyada Emrah Çelik adlı kişi tarafından tehdit edildi. Ağirel, kendisine yönelik tehdit mesajlarının ekran görüntülerini Twitter’da paylaştı. Ağirel’i tehdit eden kişinin Suriye’de El Nusra saflarında savaştığı ve AKP’nin Kapaklı İlçe Teşkilatı üyesi olduğu öğrenildi. (İstanbul)
- **11 Ağustos:** Ankara’nın Altındağ ilçesinde yaşayan Suriyeli ve Afgan göçmenlerin evleri ve işyerlerini hedef alan saldırı girişimlerini takip eden Artı Gerçek muhabiri Seda Taşkın ve Doğrusu Haber muhabiri Büşra Taşkırın polis tarafından engellendi. Gazeteciler kimlik kontrolü gerekçesiyle engellendikten sonra polis tarafından bir araca bindirilerek olay yerinden uzaklaştırıldı. (Ankara)
- Gazeteci Hayri Demir’in “JITEM” adlı bir anonim sosyal medya hesabı üzerinden tehdit edilmesi üzerine yaptığı suç duyurusu hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar verildi.
- **12 Ağustos:** Gazeteci Emre Erciş Fatih Silivrikapı’da evinin önünde silahlı saldırıya uğradı. Bacağından yaralanan Erciş, tedavi altına alındı. Saldırıyı gerçekleştiren iki şüpheli tutuklandı. (İstanbul)
- **17 Ağustos:** İstanbul Beylikdüzü’nde haber takip eden DHA muhabirleri Ahmet Yeşilmen ve Kubilay Özev ile İhlas Haber

Ajansı (İHA) muhabiri Erdal Can İçelli bekçilerin saldırısına uğradı. (İstanbul)

- **30 Ağustos:** Kadıköy Özgürlük Parkı'nda Piyanist Burçin Büke'yle birlikte 30 Ağustos Zafer Bayramı'na özel konser veren opera sanatçısı ve *BirGün* gazetesi yazarı Güvenç Dağüstün çıkışta kimliği belirsiz iki kişinin fiziki saldırısına uğradı. Dağüstün'ün hastaneye kaldırıldığı ve sağlık durumunun iyi olduğu duyuruldu. (İstanbul)
- **1 Eylül:** İstanbul'da düzenlenmek istenen 1 Eylül Dünya Barış Günü mitinginin engellenmesi üzerine yapılan basın açıklamasını takip eden *Evrinsel* gazetesi muhabiri Eylem Nazlıer'in çekim yapması polislerce engellendi. Polisler, Nazlıer'in telefonuna el koymaya çalıştı. (İstanbul)
- **1 Eylül:** Diyarbakır'da 1 Eylül Dünya Barış Günü kapsamında yapılmak istenen basın açıklamasını takip eden Mezopotamya Ajansı muhabirleri Ergin Çağlar ve Mehmet Erol polis müdahalesiyle karşı karşıya kaldı. (Diyarbakır)
- **2 Eylül:** Gazeteci Celal Eren Çelik İstanbul'da bir kafede yumruklu saldırıya uğradı. Çelik, uğradığı saldırıyı sosyal medya hesabından duyurdu. Çelik mesajında, "An itibarıyla yumruklu saldırıya uğradım. Saldırganı yakalamak için arkasından koşan mekânın çalışanlarına silah çeken saldırganlar bir araçla uzaklaşmışlar... Durumum iyi... Yıkılmak yok, sadece gerçekleri yazmaya devam edeceğiz..." ifadelerini kullandı. (İstanbul)
- **3 Eylül:** Batman'da yayın yapan *Jiyan Haber* gazetesi İmtiyaz Sahibi İdris Yayla kimliği belirsiz kişilerce telefonla aranarak ölümle tehdit edildiğini, aynı gece evinin önünde havaya ateş açıldığını duyurdu. (Batman)
- **4 Eylül:** *Aydınpost* Genel Yayın Yönetmeni Erman Çetin Didim'de pazar yerinde çekim yaptığı sırada çekim yapmasını engellemeye çalışan bir pazarcı esnafının saldırısına uğradı. (Aydın)

- **13 Eylül:** *Gümüşkoza* gazetesi ve DHA muhabiri Uğur Aydın Gümüşhane'de bir öğrenci yurdunun tadilatı sırasında düşerek yaralanan iki işçinin haberini yapmak isterken yurt yöneticileri ve işçilerin tehdit ve saldırılarına maruz kaldı. (Gümüşhane)
- **20 Eylül:** İstanbul Esenyurt Polis Merkezinde polisler tarafından dövülerek öldürüldüğü iddia edilen Birol Yıldırım'ın ölümüne ilişkin olarak davanın ilk duruşması görülürken duruşmayı takip eden gazeteci Canan Coşkun sanık polislerden biri tarafından tehdit edildi. (İstanbul)
- **24 Eylül:** Bianet eski muhabiri Beyza Kural'ın maruz kaldığı polis şiddetiyle ilgili Anayasa Mahkemesinden çıkan ihlal kararının ardından üç polis memuru hakkında "iş ve çalışma hürriyetinin ihlali" suçundan açılan davanın görülmesine devam edildi. Mahkeme, sanık polis Y.Ş.'nin duruşmadan vareste tutulmasına karar verdi.

RTÜK VE BİK CEZALARI

Ana akım medyanın büyük bir kısmının hükümet kontrolünde olduğu Türkiye'de, yasa gereği bağımsız hareket etmesi gereken RTÜK ve BİK gibi düzenleyici kurumlar muhalif medya üzerinde bir sansür ve baskı aracına dönüşmüş durumda. Rapora konu dönemde kamuoyuna açıklanan rakamlar, RTÜK ve BİK tarafından verilen ilan kesme, yayın ya da program durdurma veya para cezası gibi yaptırım kararlarının çok büyük ölçüde bağımsız medya kuruluşlarını hedef aldığı, reklam gelirlerinin dağıtımını ya da izleyicilerden gelen şikâyetlerin değerlendirilmesi söz konusu olduğunda ise hükümet yanlısı medya kuruluşlarının bu kurumlar tarafından açıkça kayırıldığını göstermekte.

Üst Kurul'un CHP kontenjanından seçilen üyesi İlhan Taşcı'nın Temmuz ayı başında açıkladığı rakamlar RTÜK'ün 2021 yılının ilk altı ayındaki ceza kararlarının nasıl orantısız bir biçimde muhalif kanalları hedef aldığını ortaya koydu.

Taşcı'nın açıkladığı rakamlara göre RTÜK, 2021'in ilk yarısında muhalif kanallara 22 ayrı ceza karşılığı beş milyon TL idari para cezası kesti. Aynı dönemde iktidara yakın kanallara ise hiçbir ceza verilmedi. RTÜK, Ocak ile Haziran ayı arasında en çok cezayı dokuz ayrı yaptırımla Halk TV'ye kesti. Kanala bu yaptırımlar karşılığında verilen idari para cezası 254 bin TL olarak hesaplandı. Halk TV'yi altı cezayla Tele 1 kanalı izledi. Tele 1, altı ceza karşılığında 169 bin 429 TL para cezası ödemek zorunda kaldı. KRT kanalına kesilen dört farklı cezanın tutarının ise 112 bin 952 TL olduğu ifade edildi.

FOX TV hakkında ise üç farklı ceza kararı verildi; kanalın ödemesi gereken idari para cezası 4,5 milyon TL'yi buldu. FOX'un diğer kanallara göre ceza tutarının daha yüksek olması, reklam gelirleri ile açıklandı. Taşcı'nın verdiği bilgiye göre, iktidara yakınlığıyla bilinen ATV, A Haber, Ülke TV, Kanal 7, TV Net ve TGRT Haber'e ise 2021 yılının ilk yarısında hiçbir yaptırım uygulanmadı.

Yine Taşçı'nın verdiği bilgilere göre 2021'in ilk altı ayında hükümete yakın kanallar aleyhine binlerce izleyici şikâyeti alındı. Ancak RTÜK bunlar hakkında herhangi bir işlem yapmadı. 1 Ocak ile 30 Haziran 2021 tarihleri arasında RTÜK'e iletişim hatları üzerinden 3 bin 891'i ATV, 166'sı A Haber hakkında olmak üzere toplam 24 bin 710 şikâyet ulaştı. Ancak iki kanalla ilgili şikâyetlere ilişkin herhangi bir işlem başlatılmadı. "RTÜK, bin 780 televizyonu ikiye ayırmıştır, iktidarı ve sarayı sevenler, eleştirenler. Eleştirenleri susturabilmek için de [RTÜK Başkanı] Ebubekir Şahin her yolu deniyor, cezaya boğuyor" diyen Taşçı, ATV ve A Haber'e yönelik şikâyetler hakkında ise "En çok şikâyet edilen kanalla ilgili tek bir dosya dahi hazırlanmayıp görüşülmüyorsa bu, sonuna kadar belli kanalların korunup kollandığının belgesidir" ifadelerini kullandı.

RTÜK ise ayrımcılık suçlamalarını reddediyor. "Ceza verirken muhalif-muhalif olmayan diye ayrıma tabi tutmuyoruz. Bu, ne yazık ki bir kesimin algı oluşturma çabası" diyen RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, sadece muhalif kanallara ceza verildiğine dair eleştirileri "muhalif kanalların reyting devşirme çabası" olarak [niteledi](#).

Ancak Taşçı'nın Şahin'e cevap olarak Twitter üzerinden yaptığı [açıklama](#) yine ayrımcılığı gözler önüne serer nitelikte. "Sadece 2021 kayıtları bile RTÜK Başkanı'nı yalanlıyor" diyen Taşçı'nın 27 Eylül tarihinde paylaştığı verilere göre 2021'de RTÜK tarafından televizyon kanallarına verilen cezaların dağılımı şöyle: Halk TV: 18, Tele 1: 15, Fox TV: 9, KRT: 8. Hükümet yanlısı yayın yapan A Haber, TV24, TVNET, Ülke TV, TGRT ve Kanal7'ye ise hiç ceza verilmedi.

RTÜK Cezaları

Orantısız bir biçimde muhalif televizyon kanallarını hedef alan cezalarıyla gündemden düşmeyen RTÜK, rapora konu dönemde Ege ve Akdeniz bölgelerinde yaşanan orman yangınları yayınlarının içeriğine yönelik yayıncılara gönderdiği uyarılar ve bu yayınlar nedeniyle altı kanala kestiği ağır cezalarla bir kez daha sansür tartışmalarının odağına yerleşti.

RTÜK, 11 Ağustos 2021 tarihli haftalık toplantısında altı televizyon kanalına orman yangınlarının konu edildiği haber bültenleri ve tartışma programları nedeniyle idari para cezası verdi. Toplantıda söz konusu kanalların yangınla ilgili yayınları hakkında hazırlanmış raporlar görüşüldü. Üst Kurul Üyesi İlhan Taşçı konuyla ilgili "ihzası reyde" bulunmakla suçlanarak RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin'in teklifi ve AKP ve Milliyetçi Halk Partisi (MHP) kontenjanından seçilen üyelerin oylarıyla toplantıdan çıkarıldı. RTÜK tarafından para cezasıyla cezalandırılan kanallar FOX TV, KRT, Tele 1, Habertürk TV, Halk TV ve İzmir merkezli TR 35 oldu. Toplantıda verilen cezaların toplam miktarının 3,3 milyon TL olduğu bildirildi.

Cezaların öncesinde RTÜK televizyon kanallarının yöneticilerine 3 Ağustos tarihinde "kişiyeye özel" olarak bir talimat ve uyarı mesajı gönderdi. Yayıncı kuruluşların yangınlarla ilgili haberleri, "kamuoyunda korku ve endişeye uyandıracak şekilde" aktardığı ve sahadan canlı yayınların, "halkın ve yangın söndürme ekiplerinin motivasyonunu kıracak şekilde" yapıldığı savunulan mesajda yangınların söndürüldüğü yerler yerine devam ettiği alanların ekrana getirilmesinin "kaos havası beklentisinde olan çevrelerin istediği yönde bir yayıncılık" olduğu iddia edildi. Mesajda "yayıncıların 6112 sayılı Kanun'da yer alan yayın ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi, tereddütler halinde İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı ile temasta olunması son derece önemlidir. Aksi takdirde, söz konusu yayın ilkelerini hiçe sayan medya hizmet sağlayıcılara en ağır müeyyidelerin uygulanması kaçınılmaz hale gelecektir" denildi. Cezalarla ilgili ayrıntıları ve yorumları haftalık [raporumuzda](#) ve [RTÜK cezaları: Sansürden daha tehlikeli bir noktaya gidiyoruz](#) başlıklı yazımızda bulabilirsiniz.

Orman yangınları haberlerine dair cezalar dışında, RTÜK tarafından sıklıkla cezalandırılan Halk TV, Tele1, KRT TV ve FOX TV raporlama döneminde de Üst Kurul tarafından verilen program durdurma ve para cezalarının hedefi oldu. Üç aylık süreçte RTÜK tarafından verilen cezalardan öne çıkanlar şöyle:

- FOX TV'ye sunucu Selçuk Tepeli'nin üç farklı haberdeki ifadelerinin "tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine aykırı olduğu" gerekçesiyle idari para cezası verildi.
- Tele 1 kanalına "5. Boyut" program konuğu Mehmet Tezkan, "Gün Başlıyor" program sunucusu Can Ataklı ve "Türkiye'nin Gündemi" program konuğu Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri Kemal Okuyan'ın sözleri nedeniyle idari para cezası verildi. Tele 1'e ayrıca HDP Eş Genel Başkanı Mithat Sancar'ın bir konuşmasının canlı yayınlanması esnasında dile getirilen sözler ile konuşma sırasında arka plandaki topluluğun attığı sloganların ilgili "kanunu ihlal ettiği, Türk toplumunun milli değerlerini aşağılayıcı ve kurum ile kişileri eleştirmenin ötesinde küçük düşürücü ve itibarsızlaştırıcı nitelikte olduğu" gerekçesiyle idari para cezası uygulandı. Aynı konuşmanın canlı yayını için KRT televizyonuna da idari para cezası verildi
- Halk TV'ye "İki Yorum" programında Levent Gültekin ve Murat Sabuncu'nun kullandığı ifadeler nedeniyle idari para cezası kesildi. RTÜK ayrıca CHP eski Milletvekili Hilmi Yarayıcı'nın Halk TV'de yayınlanan bir programda Grup Yorum'un "Cemo" adlı türküsünü seslendirmesini "terör örgütü propagandası" sayarak Halk TV'ye üç kez program durdurma ve idari para cezası verdi. Oy çokluğuyla alınan kararda RTÜK üyeleri İlhan Taşcı ve Okan Konuralp karıştı oy kullandı.
- TV 100'e "Var Odası" programında geçen "düzeysiz, kaba ve argo" ifadeler nedeniyle ve "Şimdi Konuşalım" programında geçen "YPG'ye Türkiye üzerinden silah götürüldüğüne" ilişkin ifadelerin "doğruluk ve gerçeklik ilkelerine aykırılık teşkil ettiği" gerekçesiyle idari para cezası verildi.
- Tele 1'de yayınlanan "5. Boyut" adlı programa konuk olarak katılan halk sağlığı uzmanı Prof. Dr. Ahmet Saltık'ın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın sağlık durumuna ilişkin ifadelerinin yayıncılık ilkelerini ihlal ettiğine hükmeden RTÜK, kanala üst sınırdan idari para cezası yaptırımını uygulanmasına karar verdi.

- Türkiye Futbol Federasyonunun başvurusu üzerine Bloomberg HT televizyonunda yayınlanan “Spor Saati” programını gündemine alan RTÜK, yayında Fatih Altaylı ve Emin Çağlar arasında geçen diyalog sırasında kullanılan ifadelerin “kurum ve kişileri eleştirmenin ötesinde küçük düşürücü ve itibarsızlaştırıcı” olduğu gerekçesiyle kanala üst sınırdan idari para cezası verdi.
- Gazeteci İsmail Saymaz'ın katıldığı bir programdaki yorumları nedeniyle RTÜK tarafından Halk TV'ye idari para cezası verildi. Saymaz söz konusu yorumlarında, bir kadının Çorum'u ziyareti esnasında kendisine “nasılsınız, iyi misiniz?” diyerek yaklaşılmaya çalışan CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'na “çocuğuma dokunma, yürü, yürü” diyerek cevap vermesini eleştirmiş, kadın hakkında “edepsiz, utanmaz” ifadelerini kullanmıştı.
- Tele 1'de yayınlanan “4 Soru 4 Cevap” adlı programda Merdan Yanardağ'ın RTÜK hakkındaki yorumları ve Yanardağ'ın aynı programın başka bölümlerinde “ayrımıcı ifadeler” kullandığı ve “hükümete, spor camiasına ve TRT'ye hakaret ettiği” gerekçeleriyle kanala üç ayrı idari para cezası uygulandı.
- Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Cengiz Ergün'ün TR 35 kanalında yayınlanan “8. Gün” adlı programdaki sözleri nedeniyle kanala ceza verildi.

BİK İlan Yasakları

Resmi ilanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait reklamların gazetelerde yayımlanmasına aracılık etmesi amacıyla kurulan Basın İlan Kurumu, rapora konu dönemde *BirGün* ve *Cumhuriyet* gazetesine daha önce kestiği cezaları uygulamaya başladı. Kurum 2019'daki yönetim kurulu toplantısında *BirGün*'e verdiği cezayı Eylül ayından itibaren uygulamaya başladı. *BirGün*'ün Eylül'de 22 gün resmi ilanı kesildi.

İlan kesme cezalarından etkilenen diğer bir gazete de *Cumhuriyet* oldu. *Cumhuriyet* Genel Yayın Yönetmeni Aykut Küçükçaya BİK'in

gazeteye kestiği 74 günlük resmi ilan cezasının 35 günlük ilk bölümünün Ekim'de uygulanacağını duyurdu. Geçen yıl uygulanan resmi ilan kısıtlamasıyla birlikte *Cumhuriyet*'e yönelik cezanın toplamı 129 güne ulaştı. Küçükkaya, ceza verilen haberlerin büyük çoğunluğunun İletişim Başkanı Fahrettin Altun'la ilgili olduğunu belirtti.

BİK, ayrıca *Sözcü* gazetesine de Saygı Öztürk'ün AKP Milletvekili Bahar Ayvazoğlu'nun eşi Ali Ayvazoğlu'nun kamudaki yükselişiyile ilgili yazıları nedeniyle dört gün ilan kesme cezası verdi. BİK'in Eylül ayında açıklanan ceza kararına gerekçe yaptığı iki yazı geçen yıl *Sözcü* gazetesinde yayımlanmış, Ayvazoğlu yazılar hakkında tazminat davası açmıştı. Dava sonucunda yerel mahkeme yazıların basın özgürlüğü kapsamında olduğu sonucuna varmış, istinaf mahkemesi de kararı onamıştı. Basın Konseyine yapılan şikâyet de yazılarda herhangi bir hakaret ve iftira unsuru bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmişti. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ise Öztürk'ün yazısını "namussuzluk" olarak nitelemiş, Öztürk için "namus düşmanı" ifadesini kullanmıştı. BİK'in ceza kararı Milletvekili Bahar Ayvazoğlu'nun şikâyeti üzerine alındı.

P24 ve Expression Interrupted alışma ekibi diğer web sitelerine verilen bağlantılarda sağlanan içeriği kontrol edemez ve bu içeriklerden sorumlu tutulamaz. Bu rapordan yapılan alıntılardan ötürü doğabilecek sonuçlardan P24 ve Expression Interrupted ekibi ve sorumlu değildir.